

శిరుగులవృక్షం!
 ఎమి.వి.వి. సత్యసాహులు.

“తాగి తాగి తాగి ధరణిపై పడుదాక. . . .”

“దండలు, యారబద్దరయ్య గోరూ!”

వీరభద్రయ్య పుస్తకంలోంచి తలెత్తి చూశాడు.
 ఫకీరు. అరుగు క్రింద వాకిట్లో నిలబడ్డాడు.
 పుస్తకంలో లీనమై చాలసేవటి నుండి ఉండిపోవ
 డంతో వీరభద్రయ్యకు చప్పున మాట రాలేదు.

Krishna

"ఏమన నెతకమా, యారబద్ధరయ్యగోరూ!" అన్నాడు ఫకీరు.

"అవును" అన్నాడు వీరభద్రయ్య.

"వద్దేలంటే అవే వద్దే లయ్యగోరూ! మన నోట్స్ చూడవద్దట..."

"ఏం లాభం, ఫకీరూ! వాటిని మనం చదువుకుని ఆనందపడుతున్నాం. అంతే! ఆ మంచి మాటలు బుర్రకు పట్టించుకో."

ఫకీరు అనుమానంగా చూచి, "నన్ను గురించేనా, అయ్యగోరూ!" అన్నాడు.

"అవును, ఫకీరూ! నీ సంపాదన అంతా నువ్వే తాగేస్తే కుటుంబం ఎలా నడవాలి చెప్పు?"

"అదేం బయ్యగోరూ! రోజు కట్టం ... ఒళ్ళుతా యిరగొట్టినట్టు ... రెండు గలాసులు యేసుకుంటే... అసలు యేసుకోకపోతే ఎలా, అయ్యగోరూ! సలుపులు ఎలా తీయాల?"

"నీ కష్టం గురించే నువ్వు ఆలోచిస్తున్నావు కాని సీతాలు ఎన్ని యాతనలు పడి కుటుంబాన్ని లాక్కుంటూ వస్తోందో తెలుసా?"

"అడదయిన తద్వారా ... ఏంటండయ్యగోరూ ... మీకు నెప్పేసాటి యివరమా..." ఫకీరు తూలాడు నిలదొక్కుకున్నాడు.

వీరభద్రయ్య పళ్ళు బిగించాడు. ఫకీరుకు నిషా ఎక్కువైంది. రోడ్డు మీద లాజాగా వెలసిన ప్రభుత్వ సారా దుకాణంలో కడుపు నిండా పట్టించి ఉంటాడు.

"వెళ్ళరా, ఫకీరూ!" అన్నాడు వీరభద్రయ్య. ఫకీరు చేతులెత్తి దండం పెట్టాడు. మెల్లగా కాళ్ళిద్దరుకుంటూ ఇంటివైపు కదిలాడు.

"వోచ్చావా... కాత్త నోరు మూసుకుని ఉండు" అంది సీతాలు.

"ఏంటే ... నీయవ్వ ..." ఫకీరు అడుపు తప్పబోయాడు. సీతాలు చప్పున అతడి నోటికి తన చేతిని ఆడ్డం పెట్టింది. "అల్లు డోచ్చాడు" అంది.

"వోత్తే ... ఏంటే ..."

"అమ్మాయిని తీసుకొచ్చాడు."

"వో ... పండకా?" ఫకీరు జోగుతూ గోడకు జారగిలపడ్డాడు.

"పండగా కాదూ ... నా దినం ... అల్లుడికి కట్టనం సామిచ్చావా?"

"ఇచ్చినంత ఇచ్చినం, ఇత్తాం కదా!"

"అదే ఎప్పుడు ... ఆ యివరానికే వోచ్చేడు."

"ఏంటే ... ఆ మాత్రరానికే సూరీడుతో రావాలా?"

"ఇప్పటికి పూరుకో ... రేపు పొద్దు ఏం సెప్పుకుంటావో నూసుకో."

ఫకీరు అప్పటికే మగతలోకి జారుకున్నాడు. ఉదయాన్నే అల్లుడే ఫకీరును కదిపాడు.

"మూమయ్యా! కట్టం డబ్బు ఎప్పుడిస్తావు?" అన్నాడు రాజు.

ఫకీరు ఇబ్బందిగా మొహం పెట్టాడు—"ఇత్తా నల్లుడూ! డబ్బు దొరకదా?" అన్నాడు.

"అదే ... డబ్బు ఎప్పటికీ దొరుకుదా?"

"ఎప్పటికంటే ... పెయత్నం సేస్తన్నం

గందా!"

"అదే—ఎంతకాలం పడుదో చెప్పు... చాలు." "రెండైల్లు."

రాజు ఆ మాత్రం గడుపు ఇచ్చినట్టుగా తలూ పాడు. "అంతవరకూ సూరీడు ఇక్కడే ఉంటుంది. మా అమ్మ చెప్పుతుంది."

ఫకీరుకు నిస్సహాయత కోపంగా మారింది. "అంటే ... కట్టనం సామ్మూ ఎంతకాలం ఇయ్యకపోతే ... అంతకాలం ... సూరీడు ఇక్కడే ఉంటాడా?"

"అవును. అలాగే చెప్పమంది మా అమ్మ." "రాజూ! ఇదన్నాయం."

"ఏది అన్యాయం, మామయ్యా! నువ్వు ఇస్తా నన్న టైము దాటి రెండేళ్ళయింది. నాకు చూస్తే వ్యాపారం రాణింపు లేదు. మా బతుకు ఎలా గడ వాలి? డబ్బు లేకుండా ఏమవుదా?"

"నీ యెవ్వారం రెండు యెయ్యలలో ముడి పడిపోనాదా?"

"అవును."

"అల్లుడూ ... అమ్మాయిని తీసుకెళ్లు. డబ్బు సదురులానే..."

రాజు నిర్లక్ష్యంగా తలెగరేసి లేచాడు. చెప్ప వలసింది ఇక ఏమీ లేదన్నట్టుగా గుమ్మం దాటాడు.

"అబ్బాయిని ఎంగిలి పడమనే ... అలా నూస్తవే?" అంది సీతాలు.

సూరీడు బిక్కమొగం పెట్టి, "నే నడ్డం ఎల్లు. నన్ను తన్ని ముక్కలు సేస్తాడు. ఎల్లనీ ... ఒట్టులులోనో తింటాడూలే" అంది.

రాజు వాకిట్లో ఆగాడు.

"ఏవే! సూరీడా! రెండువేలా. తీసుకువచ్చాకనే నిన్ను ఏలుకుంటాను. ఈ రోపుకో వచ్చావా— కైమా అవుతావు" అన్నాడు రాజు.

ఫకీరు మూతి బిగించి చూడసాగాడు. సీతాలు కూతురిని సమీపించింది. ఆమె తల మీద చెయ్యి ఉంచి నిమిరింది. రాజును వెళ్ళుచి ఫకీరు తిల్లు లంకించుకున్నాడు.

"మొగుడు తీసుకొచ్చి ఒగ్గేత్తే ఉండిపోవడ మేనా?" అన్నాడు కూతురును.

"అల్లుడోడికి సమర్పించుకొని సెప్పుకోవద్దా" అన్నాడు పెళ్ళాన్ని.

"అడకూతురి మీది డబ్బుకు ఆస పడ్డాడు— అడేటి మగోడు?" అన్నాడు అల్లుడిని.

తర్వాత సుష్టుగా గంజి అన్నం తిని పనిలోకి వెళ్ళాడు. వారాలు గడుస్తున్నాయి. కాని ఫకీరు కట్టం డబ్బు సంపాదించే ప్రయత్నాలేమీ చేయడం లేదు. ఒక రోజు సీతాలు అడిగింది

"సూరీడును అత్తింటికి పంపవా?"

"ఏటి సూసి పంపమంటవే!" అన్నాడు ఫకీరు.

"అదేటి మాట—పెళ్ళి పందిట్లో మాటెందు కొగ్గావు?"

"ఒగ్గకపోతే పెళ్ళవుద్దా?"

"అందుకేగదా అల్లుడు మాటట్టు క్కూసు న్నాడు."

"కూసుండనీయ్! సూరీడు మనకి బరువా?"

"మరయితే పెళ్ళొందుకు సేసినవు?"

"ఏంటే నీ ఎదవ గోం?"

"ఏదవని కాదా— నువ్వండగానే ... ఒక్కసారి యూదితో కెల్లి ఇను. మన గురించే అనుకుంటున్నరు."

"ఎవడే అనుకునేది?" "మగడినేలాగా అనుకుంటారా?"

"అంటే అడోళ్ళు మాట — అనుకునేది. ఆళ్ళకి పనుల్లేవా?"

తల్లికి, తండ్రికి మధ్యకు అడ్డంగా వచ్చింది సూరీడు. ఆ రోజుకు గొడవ నద్దు మణిగింది. ఆ రోజు రాత్రి ఫకీరు కడుపునిండా తాగి వచ్చాడు. అతడు రాత్రి ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి తల్లికూతుళ్ళు కంగారుపడుతున్నారు.

ఫకీరు తిండి తివ్వలూ లేకుండా ముచ్చానికి అడ్డంగా పడుకున్నాడు. సీతాలు అతడిని మగత లోంచి ఇవతలకు లాగడానికి విశ్వప్రయత్నం చేసింది.

"ఏంటే ... ఏలయ్యండే!" అన్నాడు ఫకీరు ఒక రాత్రి వేళ. "అల్లుడి దగ్గర నుంచి కాయితం వచ్చింది" అంది సీతాలు.

"ఏటా కాయితం?"

"వాళ్ళ అమ్మకి బాగానేదంట. సూరీడును ఎంటనే బయల్దేరి ఎల్లిసాయి రమ్మన్నాడు. యార బద్ధరయ్య చదివి సెప్పారు."

"అడిస్తమేనా? సామ్మండానికీ, రమ్మండానికీ?"

"ఏటా మాటలు? అతడిగాడి తల్లికి బాగు నేదంట."

"ఉన్ ... ఎవడికి సెపతాడే కతలు! సూరీడును కట్టనం తేలేదని సంపెయదానికేఅడు కబురెట్టాడు"

"నీకు మతోయింది. సూరీడును అల్లుడు పువ్వుల్లో ఎట్టుకుని నూసుకుంటాడు. నువ్వు కట్టనం డబ్బు ఇయ్యక గానీ..."

"అయితే ఎల్లమనే ... అల్లుడి దగ్గర కెల్ల మనే ..."

సీతాలు కూతురి వంక చూచింది. సూరీడు తండ్రి మాట కోసమే చూస్తోంది. బట్టలు సర్దు కుంది.

"టిక్కల్ డబ్బులు?" అంది సీతాలు.

"పెట్టె అరలో ఉండలే" అంది సూరీడు.

సీతాలుకు బాధగా ఉంది. కూతురిని దిగబెట్టి రాకపోతే పోయే. ఆమె అత్తింటికి వెళ్తుంటే చేతిలో పెట్టడానికి కూడా ఏమీ లేదు. ప్రయాణం ఖర్చులు కూడా కూతురి దగ్గరే దండేస్తున్నాడు తండ్రి.

సూరీడు పెట్టె వెదికింది. బట్టలు తిరగ బెట్టింది. ఒకటికీ రెండుసార్లు వెదికింది.

"అమ్మా! ఇందులోనే డబ్బు లెట్టానే!" అంది సూరీడు.

"నూడు—ఉంటయే." అంట తల్లి.

ఫకీరు మెల్లగా మంచం మీద లేచి కూర్చు న్నాడు. "డబ్బు లెత్కే సూరీడా!" అన్నాడు.

"ఏం? నువ్విత్తవా?" అంది సీతాలు.

"నా కాడే ఉందే? దాంట్ల డబ్బులు నేను వాడేసాను."

సీతాలు విశ్రేష్టరాలయి పోయింది. కూతురికి

ప్రయాణం ఖర్చులు ఇవ్వకపోగా దాని డబ్బులు వాడేశాడు.

"నీ మెడలో సెతమానం ఇయ్యే, సూరీదూ?"

"ఎందుకు... అదొకటి ఉండిపోనాదా?" సీతాలు కంయ్యమంది.

"కాదే ... ఎర్రమొగనూ? కోసరేట్ లోన్ తీర్చును!"

"దానికి సెతమానం ఎందుకు?"

"కొంత వోటా డబ్బు కట్టాల. మూడేలితారు. తద్వారా సెతమానం, రెండు యేలా సూరీడు కిల్తాం. అల్లడితో గోలుండదు గండా అని మాత్రస్సును."

సీతాలు మొహంలో చాలకాలం తర్వాత వెలుగు వెలిగింది.

"నిజంగానా?"

"అ! ఈ రోజే రమ్మన్నడు. సెతమానం తాకట్టు ఎట్టే డబ్బు కడతాను."

"అల్లడు రమ్మన్నాడు గండా!"

"ఏంటే ఎర్రమూటలు! ఆడు రమ్మంటే ఎల్లిపోవడానికి, వద్దంటే మరి ఉండిపోవడానికి ఎసం దికారోళ్ళమా?"

"దాని సెతమానం. కూడా ఒట్టుకెల్లి ఏటి సేస్తనో ..."

"కావల్లే నాకూడా రాయే."

"ఆ మాత్రం డబ్బులు ఎక్కడా పుట్ట వంటవా నీకు?"

"ఎందుకు పుట్టవు? మనింట్లో బంగారం ఎట్టుకుని ఎవడినో కాలూ యేల్లా వట్టుకోడం ... అని సూస్తన్నా."

సూరీడు మెడలోంచి మంగళసూత్రం తీసి ఇచ్చింది. పసుపు రంగు బంగారు తాడు సన్నటి సాములాగా ఫకీరు చేతిలోకి జారింది. ఫకీరు ఆస్వాయంగా గోలుసు తడుముకున్నాడు. బయటికి కడల బోయాడు.

"అదేటి? అన్నం తిననా?"

"అలీసెమ్మే పోతది. మనకి డబ్బు లేదం లాడు సాములు ఇచ్చేవోడు. కోసరేట్ బాంకుకు ఎల్లాగిందా!" వెనక్కి చూడకుండా వెళ్ళిపోయాడు ఫకీరు.

సూరీడు ఆ రోజే భర్తకు ఉత్తరం రాయించింది తాను రెండు మూడు రోజులలో వస్తున్నాననీ, అత్తయ్య ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూడమనీను. ఉత్తరం అందుకుని వచ్చాడో, అందుకోకుండానే వచ్చాడో రాజు మూడో నాటికి దిగబడ్డాడు.

"వీ అత్తగారికి బాగుండలేదని రాశాను. అయినా నువు లెక్క చేయలేదు. పద. అక్కడ ఒకదానికొకటి ఏవీ అమరడం లేదు." సూరీడు మీద కొట్టబోయే వాడికి లాగా విరుచుకు పడ్డాడు.

సూరీడు బేలగా చూచింది. "మా ఆయ్య కట్టనం డబ్బుకోసం కోసరేట్లో అప్పు తీసుకుంటున్నడు. అది అందగానే బైలెల్లి వత్తాను" అంది.

"ఎప్పటి కొన్నది అప్పు?"

"ఈ మద్దినే..."

"నీ మెడ తాడేది?" పసుపుకమ్ము చేతిలో అందుకున్నాడు రాజు.

"అప్పు కట్టాలంటే మరి కొంత కట్టాలంట." రాజు కళ్ళు కోపంతో ఎరుపెక్కాయి "అందుకని నీ తాడే దొరికిందా? నేను చచ్చా ననుకున్నావా?"

సూరీడు బేలగా తన మెడలోని పసుపుతాడు తడుముకుంది. రాజు కోపం పట్టలేక పోతున్నాడు. "బయల్లేలే!" అన్నాడు.

సీతాలు కంగజేసుకుంది.

"వీ మామయ్య వత్తారు, బాబూ! డబ్బు వత్తడేమో, సూసి ఎల్లవోచ్చుందా!" అంది సీతాలు.

"ఎవరు? ఫకీరుగారా? కూతురి మెడలో ఉన్న పసుపు కూడా తీసుకెళ్ళిపోయిన ఫకీరా? తాడూ, కట్టుం డబ్బూ తీసుకుని నా ఇంటికి రమ్మను" అని కొంతసేపు ఆగి, "తాగి రావద్దను" అన్నాడు.

అల్లడి వోట ఇలా వివవలసి వస్తుందని సీతాలు ఘాహించలేదు. సూరీడును వెంటబెట్టుకుని రాజు వెళ్ళిపోయాడు.

రాత్రి ఫకీరు వచ్చేటప్పటికి సీతాలు ఏడుస్తూ కూర్చుంది. ఫకీరు కడుపు నిండా తాగి వచ్చాడు.

"ఎందుకే ఏడుత్తవ్ ... నాను బతికే ఉన్నాను గండా!" నాలుక తడబడుతూంది ఫకీరుకు.

"అదే నా బాద— కూతురు సరుకు ఒట్టు కెల్లావు. అల్లడు వచ్చాడు. సూరీడును నానా మాటలు అన్నడు. నీకేటి తెలుసు నా బాద. తాగొచ్చి మత్తులో ఉండిపోతున్నవు. పిల్లసరుకేది? కట్టనం సామేది?" సీతాలు అతడిని పట్టుకుని ఏడుస్తోంది.

ఫకీరు చిరాకు పడ్డాడు. "ఉండే! ఎదవ సాద! అప్పు రావద్దా? నా గోల నాది. నీ గోల నీది."

"ఏం గోల నీది? అప్పు ఎప్పుడొత్తది. నిజంగా నేనా?"

"అంటే ... ఏటే నీ ఏడుపు? కట్టుకున్నోళ్ళే నమ్మనా?"

"నమ్మను. అక్కడ సూరీడును ఏం బాదలు ఎడతన్నరో?"

"సంపేస్తను నా కొడుకుని! దాన్నేటయినా అంటే..." ఫకీరు అటు పక్క తిరిగి పడుకున్నాడు. క్షణాలలో నిశ్చింతగా నిద్రకు పడ్డాడు.

ఆ రాత్రంతా సీతాలు ఏడుస్తూ కూర్చుంది. మధ్యలో కళ్ళు మూసినా సూరీడు కనిపించుతూ వచ్చింది.

సూరీడు చేతులు చాపి ఏడుస్తోంది. గుండె బాదుకుంటోంది.

"కట్టుం సాము వద్దలే" అంటోంది "నా సరుకు తెచ్చి నా మొగాన కొట్టండి" అంటోంది.

నాలుగు రోజులూ సీతాలుకు నాలుగు యుగా లయింది. అయిదో నాడు సూరీడునుండి ఉత్తరం వచ్చింది. ప్రక్కంటి స్కూలు కుర్రాడిచేత రాయించింది సూరీడు. పోస్ట్ మన్ రెండు ముక్కలు చదివి వినిపించాడు.

"అమ్మా!

నాకు ఒంటల్లో నీరసంగా ఉంది. నిన్ను చూడాలనుంది. సరుకూ, కట్టుమూ పట్టుకురా.

—నీ సూరీడు."

సీతాలు గుండె బాదుకుంది.

"ఆ ఉత్తరం అమ్మాయి రాసింది కాదే" అన్నాడు ఫకీరు. తాగి లేడు.

"ఎలా నెప్పగంపు?"

"అమ్మాయి అయితే సరుకుకూ, కట్టుం సాముకూ రాయదే."

"నా కూతురిని ఏం కట్టాలు పెడతన్నరో ... నువ్వేటి అలా మాటలాడతవ్?"

ఫకీరు మాట్లాడలేదు.

"అప్పు మాటంటి?"

"అప్పా?" తడబడ్డాడు ఫకీరు.

సీతాలు కనిపెట్టింది. "వోలెమ్మో, తాడమ్ముకుని తాగిపోవ్ ... నానేటి సేద్దను. కూతుర్ని పాట్లు వెట్టుకున్నవ్" శోకాలు ప్రారంభించింది.

ఫకీరు బయటికి వెళ్ళిపోయాడు. సూరీడు వద్ద నుండి టెలిగ్రాం వచ్చింది. సీతాలు ఇరుగింట్లో సాగుగింట్లో అప్పుచేసి ప్రయాణ మయింది. ఆమె ప్రయాణానికి సిద్దమవుతోన్నంతసేపూ గోణుక్కుం లూనే ఉంది.

"సూరీడుకు ఒంటల్లో నీరసంగా ఉండటం. ఎలాగో ఏమయిందో ..."

ఆమెకు వాకిట్లోనే ఎదురయ్యాడు ఫకీరు.

"టెలిగ్రాం కాయితం వచ్చిందట. నున్న బయల్కెల్లి పోనావనుకున్నను" అన్నాడు ఫకీరు.

"రా! ఇద్దరం ఎల్లాం. అమ్మాయికి బావుండ నేదు." గోల్లమంది సీతాలు.

"ఎందుకే ... నువ్వెల్లా. సరుకులు తెచ్చిన్ను కదా!"

సీతాలుకు చెవులలో అమృతం పోసినట్టుంది.

ఫకీరు ఆమె చేతిలో బంగారు తాడూ, చంద్ర హారమూ ఉంచాడు. సీతాలు తన కళ్ళను తానే నమ్మలేకపోయింది.

"తాడు సరే ... చెంద్రారం ఎక్కడిది?" అంది.

"నగల కొట్లో ఆరువు తెచ్చి ... కోసరేలు అప్పు రానేదు గండా!"

"పోస్ట్ ... చంద్రారం అమ్ముకున్నా నాలుగేలు వత్తయ్య."

"అందుకే నాను రాను. నువ్వెల్లి అల్లడి సేతిలో పెట్టెయ్యి." ఫకీరు తల త్రిప్పుకున్నాడు.

అతడికి పేమే. తాగుడుకు లోబడిపోండు. సీతాలు తృప్తిగా బస్సెక్కింది. వెళ్ళుముందు వీరభద్రయ్యకు చెప్పింది.

ఫకీరు బరువు దిగినట్టుగా సారాకొట్టు వైపు చురుకుగా అడుగులు వేశాడు. వీరభద్రయ్య మంద లించాడు. అయినా ఆగలేదు.

సీతాలుకు తెలియదు. అసలు తాడు అమ్ముగా విగిలిన సాముతోనే ఫకీరు సారాకొట్టు వైపు వెళ్ళాడని!

చంద్రహారం ఏమిటి? ఆమె కిచ్చిన బంగారం తాడూ దాని శతమానాలూ గిల్పవనీను.

కట్టుం సాముకోసం, బంగారు తాడుకోసం అల్లడు అన్ని టెలిగ్రాములూ ఉత్తరాలూ సూరీడు పేర రాశాడనీ.

క్రితం టెలిగ్రాం వచ్చేటప్పటికే అత్తగారి చేతిలోనూ, రాజు చేతిలోనూ సూరీడు చిత్ర హింసలు పడుతూ — బావుకోసం ఎదురుచూస్తున్న దనీనూ ...

అందుకే సీతాలు నిశ్చింతగా కిటికీలోంచి చూస్తోంది. గాలి తగులుతోంటే హాయిగా పరవశి స్తోంది.

